No. 2289 Zaterdag 26 November 1927. 44ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Pastorie Otrabanda
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f.0.50; voor elken regel meer 10 cts.

Curaçaosche Begrooting voor 1928.

(Vervolg)

Het in de ontwerp-begrooting van den Gouverneur voorkomend krediet voor de verbetering van den mond der haven van Willemstad heeft de Koloniale Raad afgevoerd, omdat het College, hoewel het ten volle instemt met het voornemen om de beoogde verbetering tot stand te brengen, een daartoe strekkend krediet niet kan toestaan zonder in de gelegenheid te zijn geweest de plannen voor de verbetering te onderzoeken. De Raad gaf in overweging om bij aanvullingsbegrooting een ter zake dienend krediet aan te vragen.

Zooals de ondergeteekende op blz. 12 en 13 van zijn hoogergenoemde Memorie van Toelichting betreffende de Curaçaosche begrooting voor het loopend jaar bij den onder artikel 112 van die begrooting opgenomen overeenkomstigen post heeft medegedeeld, lag het in de bedoeling, dat de nieuwe Directeur van Openbare Werken zoo spoedig mogelijk na zijne indiensttreding het technisch werkplan met kostenberekening zou ontwerpen en dat de Gouverneur daarvoor met den Kolonialen Raad in overleg zou treden. Met het werk zou dan ook niet worden begonnen voordat dit overleg zou zijn afgeloopen. Het spoedeischende van de voorziening had er den ondergeteekende echter toe geleid om den bedoelden post reeds aanstonds in de voormelde begrooting op te nemen, opdat, zoodra ter zake in Curaçao een beslissing zou zijn genomen, met de uitvoering van de werkzaamheden zou kunnen worden begonnen.

Om dezelfde redenen zal ook op de begrooting voor 1928 daarvoor een krediet moeten voorkomen.

Aangezien met de samenstelling der aan den Kolonialen Raad voor te leggen voorstellen eenige tijd gemoeid is, kan thans nog niet worden vastgesteld, welk deel van het werk nog in dit jaar zal kunnen worden uitgevoerd en wordt het krediet voor 1928 voor *Memorie* geraamd. Mocht de ondergeteekende nog tijdig mededeeling van den Gouverneur ontvangen, welk bedrag voor de uitvoering van de in 1928 tot stand te brengen werken benoodigd zal zijn, dan zal hij den onderhavigen memoriepost bij nota van wijzigingen in het wetsontwerp in een cijferpost veranderen.

Als tweeden termijn der uitgaven voor de uitvoering van de voorgenomen werken voor de watervoorziening van Willemstad en haven had de Gouverneur bij artikel 125 van het begrootingsontwerp een krediet van f 500.000 aangevraagd.

Zooals de ondergeteekende op blz. 9 van zijn Memorie van Toelichting bij de Curaçaosche begrooting voor het loopend dienstjaar heeft medegedeeld, was aan den heer dr. ir. VERSLUYS m. i. opdracht verstrekt om de onderhavige aangelegenheid in haren vollen omvang in beschouwing te nemen en advies uit te brengen omtrent de verder te volgen gedragslijn. Ingevolge die opdracht heeft de heer VERSLUYS een plaatselijk onderzoek ingesteld en in een tweetal rapporten zijne bevindingen en zijn advies nedergelegd. Die rapporten bevatten het voorstel om de watervoorziening te doen geschieden met door distillatie van zeewater verkregen drinkwater en met aan putten onttrokken water, dat voor spoelwater in aanmerking zal komen. Door middel van twee stellen buizen zullen het gedistilleerd water en putwater worden aangevoerd. De kosten van de totstandbrenging van de watervoorziening op voormelden voet worden geraamd op f 760.000.

De Koloniale Raad was van oordeel, dat, aangezien bij de loopende begrooting f 500.000 voor het doel beschikbaar is gesteld, voor 1928 met een krediet van f 260.000, zijnde het verschil tusschen de beide genoemde sommen, zou kunnen worden volstaan.

De waarnemend-Gouverneur veronderstelt echter de mogelijkheid, dat in 1928 meer dan de voormelde som van f 260.000, zal moeten worden uitgegeven, omdat het niet vaststaat, dat in 1927 het bedrag van f 500.000 zal worden verwerkt. Hij geeft daarom in overweging om het krediet voor 1928 pro memorie te ramen.

De ondergeteekende kan mededeelen, dat intusschen de vereischte maatregelen zijn genomen voor eene spoedige uitvoering van de reeds gedane bestelling van het benoodigde materieel, zoodat een groot deel der uitgaven nog ten laste van de loopende begrooting zal worden gekweten, terwijl voorts mag worden vertrouwd dat de aanleg van de vereischte werken op Curaçao met spoed ter hand wordt genomen. Op grond daarvan meent hij wel te mogen veronderstellen, dat het grootste gedeelte der uitgaven ten laste van de begrooting voor 1927 zal worden gebracht. Er valt nochthans rekening mede te houden, dat in het komende jaar nog uitgaven voor den aanleg zullen moeten worden gedaan. De ondergeteekende heeft daarom het ter zake dienend voorstel van den Gouverneur overgenomen en voor het doel een memorie-post is het wetsontwerp uitgetrokken.

Voorts heeft hij in het wetsontwerp een post opgenomen ter bestrijding van de kosten van het watervoorzieningsbedrijf. Op grond van het vorenstaande meent de ondergeteekende toch te mogen vertrouwen, dat het bedrijf in 1928 in volle [illegible] zal komen. Ook heeft de ondergeteekende in de raming der middelen (onder *B, cc.*) rekening gehouden met de opbrengst van bedoeld bedrijf. Beide posten zijn pro memorie geraamd, omdat een nauwkeurige raming van een en ander thans niet kan worden gegeven. De ondergeteekende stelt zich echter voor de pro memorie-ramingen nog in cijferposten om te zetten, indien de daartoe vereischte gegevens hem tijdig mochten bereiken.

Bij nota van wijzigingen in zijn begrootingsontwerp had de Gouverneur voorgesteld om den onder artikel 135 daarop voorkomenden post voor duurtebijslag enz. aan de Landsdienaren ad f 240.000 met f 120.000 te verhoogen, met de bedoeling om de bezoldigingen te herzien op den grondslag van het bij een verzoekschrift van de ambtenaren overgelegd aan den Raad medegedeeld voorstel, waarmede de Landvoogd zich in algemeenen zin heeft kunnen vereenigen.

De Koloniale Raad heeft zich met dit voorstel niet kunnen vereenigen.

De waarschijnlijkheid vooropstellend, dat de Raad in zijn geheel de noodzakelijkheid van verhooging der bezoldigingen inziet, wees de voorsteller van het amendement om de raming van den onderhavigen post terug te brengen op het aanvankelijk aangevraagde bedrag, op de omstandigheid, dat de jongste bezoldigingsregeling in overleg met den Raad is tot stand gebracht. De Raad is toen in de gelegenheid gesteld om zijne meening kenbaar te maken ten aanzien van de aan elke betrekking te verbinden bezoldiging. De gelegenheid daartoe wordt den Raad thans niet geboden. Het Bestuur heeft wel verklaard, dat het zich in algemeenen zin met het voorstel der ambtenaren kan vereenigen, doch de Raad behoort eerst te weten, of dat voorstel inderdaad als grondslag voor de voorgenomen regeling zal worden aanvaard dan wel op welken voet elke bezoldiging zal worden geregeld.

De waarnemend-Gouverneur heeft den ondergeteekende medegedeeld, dat hij ten gevolge van den steeds hooger wordenden levensstandaard op het hoofdeiland en op Aruba zich genoodzaakt heeft gezien aan de landsdienaren op die eilanden het genot van een naderen duurtebijslag boven den reeds genoten wordenden in uitzicht te stellen, en dat die voorziening eene uitgave van ongeveer f 120.000 zal vorderen. Op grond daarvan stelt de Landvoogd voor om de raming van het onderhavig krediet weder op het voormeld bedrag van f 360.000 te brengen, terwijl hij voorts, in verband met het voornemen om in 1928 de voorgenomen nadere bezoldigingsregeling tot stand te brengen, in overweging geeft om de aanvankelijke omschrijving van den post, welken de Koloniale Raad bij het ten deze gevallen votum gewijzigd had, over te nemen.

Met beide voorstellen heeft de ondergeteekende zich kunnen vereenigen. Hij zal den Gouverneur echter, zij het ten overvloede, in overweging geven om, alvorens tot de nieuwe regeling van de bezoldigingen over te gaan, met den Kolonialen Raad ter zake nader in overleg te treden.

Behalve de besprokene heeft de Koloniale Raad nog de volgende wijzigingen, welke echter geen verandering in de ramingscijfers van de betrokken posten tengevolge hebben gehad, in het begrootingsontwerp van den Gouverneur aangebracht.

In zijn ontwerp had de Gouverneur voorgesteld enkele bezoldigingen te verhoogen, namelijk die van de brievenbestellers, van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst en van den marktmeester (onderscheidenlijk artikelen 37, 77 en 102 van de voorloopige begrooting).

Het bezwaar van den Kolonialen Raad tegen deze voorstellen was in het algemeen gelegen in de overweging, dat het niet gewenscht is partieele bezoldigingsverhoogingen tot stand te brengen en dat het daarom de voorkeur verdient om de onderhavige maatregelen uit te stellen tot eene herziening der algemeene regeling van de bezoldigingen. Ten aanzien van de bezoldiging van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst [illegible] gewezen, dat het wellicht aan te bevelen is, aan den voormelden dienst een bacterioloog-scheikundige, die niet tevens Directeur is, te verbinden.

Op die gronden heeft de Koloniale Raad de onderhavige bezoldigingsverhoogingen niet aanvaard, doch de daarvoor uitgetrokken kredieten in dier voege gesplitst, dat aan de voormelde betrekkingen, in afwachting van de totstandbrenging van eene nieuwe algemeene bezoldigingsregeling, vergoedingen of persoonlijke toelagen worden verbonden tot de bedragen waarmede de Gouverneur de onderhavige bezoldigingen wenschte te verhoogen.

De ondergeteekende kan zich met het inzicht van den Raad waarbij de waarnemend-Gouverneur zich heeft nedergelegd, vereenigen. Reeds bij de begrooting voor het loopend jaar heeft de ondergeteekende, en wel met betrekking tot de door den Gouverneur bij zijn ontwerp voor die begrooting voorgestelde verhooging van de bezoldigingen van den Administrateur van Financiën en van den Postdirecteur, doen blijken, dat hij zich met het standpunt van den Raad, dat zich tegen eene incidenteele wijziging van de salarisregeling verzette, had vereenigd (zie bl. 6 van de Memorie van Toelichting betreffende de genoemde begrooting).

Van zijn voormeld standpunt is de Koloniale Raad bij de onderhavige begrooting echter afgeweken, waar College het voorstel van den Gouverneur heeft goedgekeurd om de bezoldiging van den Directeur van Openbare Werken te verhoogen en deze van f 7200 te brengen op f. 11.004 (artikel 104 van de voorloopige begrooting). In het Voorloopig Verslag van den Raad betreffende de begrooting is wel is waar in overweging gegeven om aan de bezoldiging van den Directeur een toelage van f 3804 te verbinden, doch het voorstel van den Gouverneur is, zooals gezegd, ongewijzigd aangenomen.

De ondergeteekende is van oordeel, dat ten aanzien van deze bezoldiging gehandeld behoort te worden overeenkomstig de met betrekking tot de andere hiervoor genoemde salarissen aanvaarde tijdelijke regeling. Hij heeft daarom in de omschrijving van den onderhavigen post na de woorden „bezoldigingen of verlofbezoldigingen" ingevoegd de woorden „persoonlijke toelage" waarmede te kennen wordt gegeven, dat de Directeur, nevens de organieke bezoldiging van f 7200, voorloopig zal genieten eene toelage van f 3804.

De Koloniale Raad heeft ten slotte, in overeenstemming met zijne beslissing ten aanzien van het overeenkomstige artikel van de loopende begrooting, de omschrijving van hoofdartikel 2 van het begrootingsontwerp in dier voege geamendeerd, dat eene overschrijding van de raming van den post [illegible] wordt. Evenals ten vorigen jare neen de Raad in de herhaaldelijk plaats gevonden hebbende belangrijke overschrijdingen van den post aanleiding gezien voor deze amendeering.

De ondergeteekende heeft op de gronden, aangegeven blz. 8/10 van zijne Memorie van Toelichting betreffende de Curaçaosche begrooting voor het loopend jaar, de door den Raad in de omschrijving van hoofdartikel 2 van de voorloopige begrooting voor dat jaar aangebrachte wijziging niet overgenomen. Dezelfde motieven als t. a. p. aangevoerd, hebben den ondergeteekende er toe geleid de onderhavige wijziging niet te aanvaarden.

St. Thomas-college

Vanaf 26 November tot en met 2 December zijn de fraters niet te spreken.

St. Thomas-College.

R. K. Mulo-school.

Gedurende de maand

DECEMBER

dagelijks van 8—12 voor de middag kunnen nieuwe leerlingen aangegeven worden.
Men wordt verzocht het vaccine-bewijs mede te brengen.

Het Hoofd der school
fr. M. CANUTUS

3—1

Bekendmaking.

De wnd. Procureur-Generaal in Curaçao maakt hierbij bekend, dat het tot nader aankondiging verboden is met motorrijtuigen of andere vervoermiddelen:

1o. de Lombokstraat, komende zoowel van de Penstraat als van de Oranjestraat, in te rijden;

2o. de Prinsenstraat, komende van de Columbusstraat, in te rijden; en

3o. de Belvedérestraat, komende van de Frederikstraat, de Trapsteeg of de Hendriksteeg, in te rijden.

Curaçao, den 29n October 1927.

De wnd. Procureur-Generaal,
C. S. GORSIRA.

3—3

Dingen die waard zijn om er over te denken.

Denken is iets waar de groote massa van het volk zich niet druk [illegible] het over aan enkele bevoorrechten, **wier hersenscellen zoo gebouwd zijn,** dat zij er een bijzondere geschiktheid voor hebben.

De groote massa laat zich maar leven, laat zich maar gaan; — leeft en doet maar zonder te denken.

Och, als de menschheid zich daarbij maar leiden liet door het denkende, — en dan het weldenkende gedeelte, dan zou 't zoo slim niet zijn. Daar moeten nu eenmaal leiders en geleiden zijn.

Het ergste is maar dat, hoe minder de massa denkt, des te minder zij zich leiden laat. Voor een redelijk zich laten leiden toch, is minstens een zekere dosis zelfkennis noodig: — de kennis n.l. dat wij leiding noodig hebben en niet op eigen beenen kunnen staan, of op eigen wieken kunnen drijven.

Maar ook een zekere dosis menschenkennis, die ons leert onderscheiden, wie waard is om te leiden en wie niet, — wiens leiding wij zonder gevaar van te zullen afdwalen kunnen aanvaarden, en van wien niet.

Hoe 't gezond verstand bij een groote massa op de loop is, leert ons het volgende:

„Naar aanleiding van den geweldigen ophef, die gemaakt is van een bokswedstrijd in Amerika, de buitensporige belangstelling, welke daarvoor aan den dag is gelegd, en de nog buitensporiger millioenen-bedragen, welke er aan zijn besteed, maakt de „Arnhemsche Crt." deze vergelijking:

Wij lezen met verbazing in onze geschiedenisboeken van het decadente Rome in den Keizertijd, van de spelen in de arena en de excessen waartoe deze hebben geleid. Maar zal, indien ooit het gezonde verstand in de wereld weer de zege heeft behaald, de mensch niet met even groote verbazing terug zien op onzen tijd, zal hij ons niet even dwaas, wreed, lichtzinnig en decadent noemen als die oude Romeinen, die hun gladiatoren verafgoodden en hun dagen zoek brachten met het kijken naar den strijd van barbaren? Zal men zich niet afvragen hoe ter wereld het er uitzag in een maatschappij waarin het feit, dat twee mannen elkander tot stokvisch beukten, van voldoende beteekenis werd geacht om millioenen over de geheele aarde in een zenuwachtige, opgewonden stemming te brengen, om duizenden telegraafbeambten te overstelpen met kostbare telegrammen en duizenden „deskundigen" aan het werk te zetten tot het

schrijven van beoordeelingen van „left swings" en „upper cuts" en hoe de stooten en slagen, welke de twee kampioenen elkander hebben toebedeeld, verder mogen heeten?"

Aan wie de schuld dezer razernij, want meer is 't toch niet:

„Op de pers, zegt het Ctm. ligt hierbij echter een groot deel der verantwoordelijkheid.

Wanneer men leest, tot welk een hoogte de boksverslaggeverij bij dezen wedstrijd werd opgevoerd en welke enorme sommen daarvoor werden uitgegeven, dan begrijpt men, dat het publiek daarvan wel den invloed — en een zeer sterken invloed — moest ondergaan.

Het is de pers — een groot deel der pers althans — welke door haar sensatie- en reclame-artikelen en verslagen, de verafgoding der bokserij voornamelijk heeft veroorzaakt, en haar beteekenis aan de menigte heeft gesuggereerd."

Het is de pers, die haar roeping van te leiden verwaarloost en verspeelt, en er niets uit maakt het volk te misleiden, als ze maar gelezen wordt.

***

Coolidge over de opvoeding der jeugd.

De rede van President Coodlidge over de opvoeding der jeugd heeft in de Katholieke pers van Amerika een buitengewoon gunstig onthaal gevonden.

Nadat de President heeft uiteengezet wat school en Universiteit hebben bijgedragen voor de stoffelijke welvaart van het land, betoogt hij met nadruk dat het gevaarlijk is te denken dat wij daardoor reeds geheel voldaan mogen zijn.

„Wij hebben ons veel meer bekommerd over een opvoeding die ons praktisch meer nut afwerpt, die ons dollars bezorgt, dan die ons veilig aan de overzijde van het graf brengt. Wij moeten weer terugkomen op de aloude vraag die eeuwen van wijsheid in zich bevat: Wat baat het den mensch, als hij de heele wereld bezit, indien hij schade lijdt aan zijn onsterfelijke ziel?

Al onze wetenschap, kunst en technische verbeteringen zijn geen ware vooruitgang voor ons volk,; die kunnen ons nooit boven de oppervlakte van het gewone leven verheffen, zij zullen ons nimmer en beschaving en kultuur van blijvende waarde geven, wanneer wij daarin niet een uitwendige openbaring zien van innerlijke waarheid en werkelijkheid.

Wanneer onze schoollokalen geen tempels worden, waarin onze jeugd zich voedt met eerbied voor de waarheid, is het niets dan waanwijsheid maar in staat stelt om gemakkelijker kwaad te doen.

Onze inrichtingen van onderwijs moeten voor een hooger doel bestemd zijn, want leeren en leven omvat meer dan een oppervlakkig kennen en weten is meer dan zich rijkdommen trachten te verwerven, is meer dan een eenvoudig streven naar macht of een goede betrekking.

En wanneer nu de studenten de hoogeschool verlaten zonder vervuld te zijn van hoogere idealen, dan heeft de hoogeschool zijn doel gemist en ons volk zal nooit echte, ware cultuur bezitten.

Onze inrichtingen van onderwijs moeten onze leerlingen niet alleen wetenschap bijbrengen, maar ook het woord van Salomon:

„Het begin van de ware wijsheid bestaat in de vreeze des Heeren."

Katholieke leeraren zullen in deze ernstig vermanende woorden van den President niets nieuws vinden: maar zij mogen zich gelukkig achten, dat door den president der Vereenigde Staten als vertegenwoordiger van een massa niet-katholieken openlijk wordt toegegeven, dat het doel dat zij zich bij de opvoeding der jeugd steeds voor oogen hielden, het eenig ware is; in de woorden van President Coolidge zullen duizenden onderwijzers, die iederen dag opnieuw hun leven opofferen voor de onderrichting van het kind op godsdienstig en wetenschappelijk gebied, troost en bemoediging vinden.

Een economisch requiem over Europa.

In de Brusselsche Standaard schrijft dr. J. A. Coris onder bovenstaande titel over den economischen toestand van Europa o. a. het volgende:

Wie heeft de fabel in de wereld gebracht dat cijfers en statistieken dorre dingen zijn? De laatste gegevens van dien aard die ons uit Amerika bereiken klinken lirisch. Niet de lyriek van een brooddronken beschaving die zich in een megalomanische literatuur zou uiten. Het zijn de cijfers ditmaal die een requiem zingen over wat Europa geweest is in het economisch complex der wereld, en over wat het wel nooit meer worden zal.

In Amerika waar er geen andere dan geldrangen zijn, is prestige een kwestie van materieelen voorspoed. Dat wij Europeanen in Amerika aan prestige slechts ietwat meer bezitten dan de Zuloes en de Hottentotten, voor zoover het den indruk bij de groote massa aangaat, daarvan zijn we geslichte getuige geweest.

Als het er in de verhoudingen tusschen naties op aankomt te bepalen wie het meeste invloed uitoefent dan blijkt het te zijn degene die van de beurs de snoeren in handen heeft. Laat ons zien langs cijfers en feiten heen, hoe de Europeesche suprematie is verschoven naar Noord-Amerika.

De oorlog heeft alle economische proporties letterlijk omgedraaid. Voor den oorlog waren de Vereenigde Staten een terrein voor Europeesche geldbelegging: dat liep op tot vijf biljoen dollars. Daar woog slechts tegen op de twee en half biljoen dollars die de Ver. St. elders in de wereld hadden uitstaan.

Let nu op hoe de balans gaat overslaan: in 1918-1920 leenen de Staten aan Europa 1,717,555,300 dollars, in de drie volgende jaren 2,039,451,764 in 1924-1926, bereikte men het enorme bedrag van 5 milliard 687.113.411 dollar.

In de drie verloopen jaren, 1924-1926, heeft de Amerikaansche regeering alleen een biljoen dollars in Duitsche ondernemingen gestoken: het waren leeningen aan steden en Staten, banken, kerken, tramways, autofabrieken, electriciteitsondernemingen, enz.

In de tabellen die Dr. Max Winkler opmaakte voor de Information Service of the Foreign Policy Association, een der interessantste en invloedrijkste vereenigingen der Staten, geeft hij een soort eerelijst der landen die in 1926 alleen leeningen aangingen in Amerika.

Het mag een eerelijst zijn in Manhattan, het is een bewijs van nood en ontreddering over de gansche wereld: Argentinië, België, Brazilië, Bulgarije, Chili, Colombië, Costa Rica, Denemarken, San Domingo Ecuador, Finland, Duitschland, Griekenland, Honduras, Hongarije, Italië, Japan Yougo-Slavië, Liberia, Oostenrijk, Mexico, Noorwegen, Panama, Peru, Polen, Salvador en Tsjecho-Sloakije. In de jaren die voorafgingen treft men nog een dozijn andere naties aan.

Wil men nu de maat kennen waarmede de bankiers van Wallstreet ons meten, gedenk dan dat de kleine Zuid-Amerikaansche republieken hun leeningen los kregen tegen een veel lageren intrest dan België b. v.

Gaat men na waarheen zich de belangstelling der private Amerikaansche kapitalen wendt, dan ziet men een even sterk uitgesproken internationalisme voor den dag treden. Amerikaansch geld controleert, naar een geliefde uitdrukking van overzee, Canada, in Venuzuela, in Peru, in Engelsch Guyana in Perzië en in Trinidad.

Blijven we een oogenblik stil om te zien wat een dergelijke toestand voor gevolg heeft op een ander gebied. In Mexico, waar de Amerikaansche belangen in de olieproductie zeer belangrijk zijn woedt dus sedert een geruimen tijd een godsdienstoorlog die al te veel slachtoffers maakt: terzelvertijd echter voert president Calles een reeks agrarische wetten uit, die, door hun radicalen grondslag, de olieproducenten bedreigen met onteigening en zoo meer. De wreedheden tegen de Mexicaansche priesters worden met een paar regels vermeld, of heelemaal niet, in de Amerikaansche bladen; rond de stoffelijke belangen van Amerikaansch bezit echter wordt een gedurige campagne gemaakt die bijna tot een oorlog leidde.

In Noorwegen zijn de Amerikanen geïnteresseerd in aluminiummijnen, in Rusland in goudmijnen, in Frankrijk in reukwerken en zijde, in Finland in de cooperatieven die daar een machtigen invloed doen gelden. In Italië in scheepsbouw, bij ons en in Spanje in telefoonexploitatie, in Brazilië in koffieplanterijen, in Afrika in caoutchouc, in den Oeral in platina enz.

Terwijl de geldbelangen van Amerika meer en meer naar Europa toegaan, zijn de handelsbelangen in Azië en in Zuid-Amerika gelegen. Voor den oorlog gingen 2/3 van het export der Staten naar Europa, in 1926 is het gedaald tot minder dan de helft van het export. Voor den oorlog kwam de helft der ingevoerde goederen uit Europa, nu min dan een derde. Het is klaarblijkelijk hoe het belang van Europa daalt ten voordeele van Azië en Latijnsch Amerika. Het import uit Azië in 1925-26 alleen overtreft met honderd millioen dollars de waarde van het Europeesche import.

De economische bewustwording van het Oosten gaat met groote snelheid; de Chineesche jeugd, de jonge Philippijnen, de Japaneezen voor een deel ontvangen hun universitaire vorming aan de Amerikaansche Westkust; ze brengen naar hun vaderland terug de behoefte van het materieel voorspoedige Amerika. Slechts enkele waren: vrouwenkleeren, zijdewaren, autopneus maken Azië tot een grooter afnemer dan Europa, het zal niet lang meer duren of Zuid-Amerika schuift ons op de derde plaats.

Men weet met welk gewicht de Vereenigde Staten drukken op de kleine republieken van Latijnsch Amerika: er bestaat een Amerikaansch imperialisme, dat in zijn betrekkelijke verborgenheid niet min agressief is dan het Engelsche of het vooroorlogsch Duitsche. Het heeft zich laten kennen in Nicaragua b.v.; de gedurige bezorgdheid van een zekere troep financiers dwingt Coolidge en Kellogg in die richting. De omstandigheden zijn de Staten dienstig; terwijl de Engelsche en Duitsche handel met Zuid-Amerika ongeveer op zijn vooroorlogsch peil blijft, stijgt de Amerikaansche handel in de proportie van 3 tot 8. Zie hier de cijfers:

Import	1913	1926
Uit de Ver. Staten	323.832.000	836.592.000
Uit Engeland	270.233.000	295.965.000
Uit Duitschland	185.197.000	185.905.000

Zoowel voor import als voor export domineeren de Ver. Staten het zuiderdeel van het vasteland. Ongeveer 40 t. h. van het Zuid-Amerikaansch export gaat naar Noord-Amerika. In hoeverre Mexico, de West-Indische eilanden en de Staten van Centraal Amerika afhankelijk zijn van „the land of the free and the home of the brave" bewijst dit simpel cijfer: 70 t. h. van hun export gaat Noordwaarts.

Dat geen enkele Amerikaansche vrouw zich gewaardigt iets anders dan zijden kousen te dragen heeft een economisch gevolg: meer dan 60 t. h, van de wereldproductie aan zijde wordt in Amerika opgenomen. Hoe dit zelfs Japan aan „een zijden draad" bindt? de zijde en zijdewaren maken de helft uit van het Japansche export, en meer dan de helft van dit zijde-export komt in Amerika te recht.

Het is een der Amerikaansche records de wijze waarop de ruwe zijde uit het Oosten, na enkele dagen reeds in Chicago of New-York als verzoeningsmiddel tusschen krakeelende huisgenooten kan dienen in den vorm van eender welke zijdewaar.

Met de afname-mogelijkheden van het oude-Europa na den oorlog is het niets beter gesteld. Japan en de Ver. Staten nemen twee millioen dollars waarde meer katoen af per jaar dan voor den oorlog, de afname van Europa is met evenveel verminderd.

Men moet zelfs geen „économiste distingué" zijn om te zien welke les de landen van het uiterste Oosten leerden tijdens den oorlog: wij schoten er bij de Oosterlingen niet alleen ons oud prestige bij in van beschaafde volkeren, maar ook gelukten de Oosterlingen erin zich los te worstelen uit onzen greep, economisch gesproken. Japan en Indië hebben zelf leeren weven tijdens den oorlog: het laatste vooral heeft zich losgewerkt, in den eigen zin van dat woord, van het moederland. De oude pacte colonial, die aan de colonie haar nauwe rechten bepaalde, bestaat niet meer, de katoen zal niet meer den langen weg, van Indië naar Lancashire maken en terug voor hij den Indiër tegen den Himalayawind beschermt. Productie en manufactuur zijn ter plaats gebeurd.

Het is slechts laat dat men de voordeelen is gaan beseffen van het afwerken der waren op de plaats der voortbrengst, ten minste indien de stoffelijke omstandigheden dit toelaten en indien het omringend terrein een afzetgebied kan worden.

Wij vechten om kolen, om staal, om ijzer, om katoen, zooals we voor een vierlai eeuwen zouden gevochten hebben om den stapel van het zout, van het aluin of van den nog meer democratische haring. Enkele cijfers zeggen ons zoo gemakkelijk hoever het met de machtsverhoudingen staat in de wereld.

Ze zijn lyrisch in hun klaarheid, ze omschrijven de neergaaande lijn van onze economische voorwaarden.

Ziehier dus in procenten uitgedrukt de wereldprooductie van de voornaamste grondstoffen in Europa, Noord Amerika en Azië, in 1913 en 1925:

	Europa		Noord-Amerika		Azië	
	1913	1925	1913	1925	1913	1925
Staal	56	46	43	52	0.5	2
Geutijzer	58	47	41	49	1	3
Kolen	52	47	43	44	4.4	6.6
Katoen	53	41	28	27	20	27

Hadden we ongelijk van een requiem te spreken? Ziet het er niet naar uit of we gedoemd zijn meer en meer op het achterplan te komen staan, in dit groote „schouwtooneel" der wereld? Het is natuurlijk een pijnlijk proces. Het was ons allen te wachten staat hebben de Franschen beleefd toen Caillaux hun den raad gaf „de résoudre à être une nation de troisième rang". Zullen wij het in Europa zoover laten komen?

INGEZONDEN STUKKEN.

De stoute mijnheer.

Er was eens een postambtenaartje, dat zoo overdag tusschen 's morgens negen en 's middags drie uur wel eens achter z'n loketje zat en postwissels inde.

Met hart en ziel wijdde het ambtenaartje zich aan dit schoone werk; ambitieus en serieus vervulde hij z'n lange dagtaak en niets verstoorde z'n geluk.

Tot op zekeren dag de stoute mijnheer voor z'n loketje verscheen .....

Deze stoute mijnheer beging de schrikkelijke brutaliteit, om, ter voldoening van zijne postwisselstorting à drie gulden en drie cents, een bankje van tien voor het ambtenaarsneusje te deponeeren, niettegenstaande de betaling in afgepast geld diende te geschieden!!

Met diepe verontwaardiging aanschouwde het postwissel-innertje dit snood bedrijf: resoluut schoof hij èn bankbiljet èn formulier terug, terwijl hij, met van woede detoneerende stem bulderde: „Gepast Geld!"

De stoute mijnheer verdween.....

Maar ach! na korten tijd werd wederom het drie driehonderdste guldens postwisselformulier door 's serieuzen ambtenaars loketje geschoven: thans vergezeld van een vies-grauw hoopje koperen centen en het van leedvermaak grijnzend gelaat des stouten mijnheers....

Alle kleur was verdwenen uit het anders zoo blozend gelaat, een grimmige trek lag er om den anders zoo vriendelijken mond van den zwaarbeproefden ambtenaar, toen hij aanving te tellen....

't Klopte.

Met een vriendelijken grijns nam de stoute mijnheer het stortingsbewijs in ontvangst.

's Ambtenaars slaap was zeer onrustig, den daaropvolgenden nacht: hij had slechts tot een maximum-bedrag van één gulden aan kopergeld in ontvangst behoeven te nemen.....

L.

De Heer en Mevrouw

Boogaart-van der Werff

geven kennis van de geboorte van hun zoon

Johannes Auke.

M. van den Beld

EN ECHTGENOOTE

geven kennis van de geboorte van een zoon

Hermanus Antonius Wilhelmus

Maracaibo 15 Nov. 1927.

BERICHTEN

Curaçaosche Begrooting 1928.

Verschenen is het Voorl. Verslag over het XI hoofdstuk (Dep. v. Koloniën) der staatsbegrooting voor 1928.

Omtrent Curaçao lezen we daarin het volgende:

„Waar omtrent de reorganisatie van de politie op Curaçao uitdrukkelijk door den minister is toegezegd, dat omtrent de uitwerking der te dien opzichte bestaande plannen geen beslissing zou worden genomen zonder voorafgaand overleg met den Kolonialen Raad, achtten verscheidene leden het niet juist, dat thans, voordat bedoeld overleg heeft plaats gehad of althans beëindigd, voorstellen omtrent de samenstelling der militaire politie aan de Staten-Generaal worden aangeboden.

Deze leden zouden gaarne zien dat de minister de bedoelde voorstellen uit de begrooting lichtte, om ze na beëindiging van het overleg met den Kolonialen Raad voor zooveel noodig bij suppletoire begrooting weder in te dienen.

De wensch door deze leden uitgesproken klinkt ons een beetje raadselachtig in de ooren. Nadat het votum van den K. R. — en wel, zooals te verwachten was, in negatieven zin, — gevallen is, — is het overleg tusschen Bestuur en Raad geëindigd, en is thans het woord aan de Hooge Regeering in Holland.

Deze is echter noch door de bezwaren van den Raad, noch door de conferentie met den heer A. G. Statius Muller overtuigd kunnen worden, en blijft de militaire politie als de eenig bruikbare en practisch uitvoerbare voor Curaçao beschouwen. Welk overleg wordt door de aan het woord zijnde leden dan bedoeld?

Wij kunnen ons geen ander voorstellen, als dat het Bestuur bij de doorvoering van het voorgestelde reorganisatieplan, dit maar niet zoo zonder meer zal doen, — zonder n.l. in geenen deele rekening te houden met de verlangens en gevoelens van den Raad, maar in zooverre zulks in het kader van het voorgestelde plan mogelijk is, daaraan te gemoet zal trachten te komen, en daartoe nader overleg met den Raad zal willen plegen. Welnu, voor een goeden gang van zaken en voor een goede verstandhouding verwachten wij niet anders. En wij zijn er van overtuigd dat de Raad voor een loyale medewerking wel zal te vinden zijn.

De ontsnapte gevangenen.

Van de vijf gevangenen die veertien dagen geleden ontsnapt zijn, zijn er tot dus verre twee wederom ingerekend: n. l. een die als stowaway zich verborgen had in een tank van de „Zeelandia" en een ander die op de Isla in een boom gevonden werd, en die l. l. Zaterdag onder verschillende blijken van belangstelling is teruggevoerd. De drie anderen, die naar alle waarschijnlijkheid met een visschersboot ervan door gegaan zijn, worden nog vermist.

Verleden week vrijdagmiddag heeft wederom een gevangene kans gezien er van door te gaan. Ook deze is tot op heden niet terug gevonden.

Hr. Ms. „Hertog Hendrik".

De pantserkruiser „Hertog Hendrik", wordt hier morgen verwacht van St. Thomas.

Naar wij vernemen zijn er verschillende feestelijkheden, zoowel van de zijde van het Bestuur als van particulieren in voorbereiding, om Hr. Ms. kruiser feestelijk te ontvangen en den Etat Mayor zoowel als de bemanning het verblijf alhier zoo aangenaam mogelijk te maken.

Daar het zoo goed als zeker is dat eerlang de Caracasbaai geheel in handen zal komen van de C. P. I. M. bestaat het voornemen om de overblijfselen van de 'n dertig jaren geleden daar overleden en begraven Nederlandsche mariniers, onder begeleide van de bemanning van de „Hertog Hendrik" plechtig over te brengen naar het militair kerkhof alhier, dat dat door de goede zorgen van kapitein Borren geheel gerestaureerd en keurig in orde is gebracht.

Bij voorbaat onzen hartelijken welkomstgroet aan de Etat Mayor en bemanning van Hr. Ms. „Hertog Hendrik".

Zondagsrust.

In een vergadering van de Gezondheidscommissie en de Heeren Apothekers is besloten om te beginnen 1 Januari 1928 de apotheken 's Zondags te sluiten. Aan elk der zijden van de haven zal er slechts één, en dat om de beurt, 's Zondags geopend blijven.

Wij kunnen niet anders dan dit initiatief ten zeerste toejuichen, en hopen ten sterkste dat dit voorbeeld spoedig door anderen moge gevolgd worden, vooral door de winkeliers die nog maar steeds schijnen te denken dat volstrekte Zondagsrust winstderving beteekent; en al zou 't dat zijn, — helgeen echter geenszins het geval is — mag men om een hooger princiep, — want dat is toch de verplichting van Zondagsrust en Zondagsheiliging — geen offertje over hebben.

Officieele Berichten. Aan den tijdelijk agent politie 2de klasse op Aruba Victor Winterdaal is, op zijn verzoek, eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend.

Douane-kantoor.

Met de slooping van de gebouwen op den hoek De Ruyterkade-Handelskade is men in vollen gang. Dit is de plaats waar het nieuwe douanegebouw zal komen te verrijzen. Zooals wij weten heeft de Minister de f 200.000 voor den bouw van een nieuw douane-kantoor, door den Kolonialen Raad afgevoerd, althans voorloopig, wederom op de begrooting van 1928 gezet, zoodat men mag aannemen, dat deze slooping verband houdt met dezen bouw, en dat zoodra de Staten Generaal aan het voorstel van den Minister hun goedkeuring gehecht hebben, met den bouw zal begonnen worden. Of dit werk door het Dep. van Openbare Werken zal uitgevoerd worden, of aanbesteed, zooals het verlangen was van leden van den K. R., is nog niet uitgemaakt

Regen.

De laatste week is er een van regen geweest, zooals we in lange niet gehad hebben.

Verleden week is 't begonnen, vooral in de buitendistricten en deze week heeft ook de stad ervan kunnen profiteeren. Dinsdag en Woensdag waren echte regendagen.

Maandag viel er op Sta. Maria 66 m. M. Bonaire werd Dinsdag l. l. gezegend met een regen van 127 m. M.

Aan de verstikkende hitte die reeds maanden hier heerschte, is ten lange leste een einde gekomen.

Sta. Cecilia.

In de zaal van den C. R. K. Volksbond is deze week, onder de leiding van den W. E. Pater Bührs, door gemengd koor het religieus oratorium uitgevoerd: *Sta. Cecilia.*

De zang werd begeleid door Prof. J. Palm en opgeluisterd door een serie lichtbeelden van het leven en den marteldood der H. Cecilia, en enkele levende beelden. Tot driemaal toe ging het voor een volle zaal, - wel een bewijs hoe 't in den smaak viel. Vooral de levende beelden waren allerkeurigst.

Tot slot ging „La Samaritana," dat ook een welverdiend applaus inoogstte.

Toestand op Aruba.

Op Aruba schijnt 't allesbehalve pluis te zijn.

Bras- en vechtpartijen zijn er aan de orde van den dag, zoodat de Gezaghebber zich verplicht heeft gezien versterking van politie aan te vragen, om in staat te zijn de orde te handhaven.

Brutaal staaltje.

Hoever de brutaliteit van sommige jongelui tegenwoordig gaat, bewijst het volgende.

In den nacht van 12 op 13 dezer heeft men na middernacht, kort nadat de eigenaar, de Directeur van 's Landsradio- en telefoondienst, de heer D. Molenkamp, was thuis gekomen, diens auto uit de garage gehaald in het Riffort. Men heeft hem door de achterpoort van het Riffort het Rif opgeduwd, en daar men blijkbaar de auto niet kon starten, heeft men hem aan de zeekant laten staan, waar hij 's morgens gevonden werd.

Men heeft sterke vermoedens wie dit brutaal staaltje hebben uitgehaald.

In dank ontvangen.

Van de Heeren Agenten G. & W. DE JONGH een kalender en enkele fraaie reclame-artikelen van de *Good year tires;*

van den Edel achtb Heer Dr. J. M. NUNEZ ROCA, Consul van Colombia alhier, een overdruk van zijn rede gehouden bij de plechtige prijsuitdeeling in het Pensionaat „Welgelegen."

van het *Agentschap van de K. N. S. M.* een nieuwe tijdtafel van de booten der Colon-Lijn;

van de Heeren A. D. J. C. HENRIQUEZ een kalender van de *Winchester Repcating Armes Co New-haven* Conn. U. S. A.

Firestone film.

Dinsdagavond werd in „Salon Habana" in tegenwoordigheid van veel belangstellenden de Firestone film gegeven: voorstellende de rubber cultuur en bereiding te Singapore, de Firestone Rubber plantages in Liberia en de vervaardiging van Rubber Firestone-autobanden te Akron, Ohio. Onzen dank aan de Heeren A. D. Capriles & Co. alhier, voor de beleefde uitnoodiging.

✠ H. Van Giersbergen.

Deze week overleed alhier na een kortstondige ziekte, in den gezegenden ouderdom van 86 jaar, de Heer H. van Giersbergen, de oudste geboren Nederlander hier op Curaçao. Meer dan vijftig jaar heeft van Giersbergen hier gewoond, veel meegemaakt, steeds even kranig en kwiek; met smaak wist hij te vertellen van den ouden tijd, als weinigen.

Onze hartelijke deelneming aan de geachte Weduwe.

Voor de vele blijken van belangstelling ondervonden gedurende de kortstondige ziekte en bij het overlijden van mijn innig geliefden echtgenoot, betuig ik hierbij mede namens de familie, aan vrienden en kennissen mijn hartgrondigen dank, en in het bijzonder aan den Heer Dr. Quadekker die den overledene met vaderlijke zorg heeft behandeld.

Wed. H. van Giersbergen.

BUITENLAND.

De strijd om de Petroleum.

Een New-Yorksch ingenieur, de heer Brokaw, heeft in in het October-nummer van de „Foreign Affairs" een artikel geschreven over hetgeen in de komende tien jaren in de petroleum-industrie te wachten is. Hij voorziet, dat die industrie over de geheele wereld door Amerika en Groot-Britannië beheerscht zal worden, temeer daar Groot-Britannië en Amerika de wereld ook financieel beheerschen.

De schrijver wijst vervolgens op het gevaar, dát Amerika zich verontrust zal gaan gevoelen, wanneer dit land niet meer in staat zal zijn met de binnenlandsche productie in de eigen petroleumbehoefte te voorzien. Als dit tijdstip komt, zal de Amerikaansche politiek er op gericht zijn de controle te verwerven over buitenlandsche petroleumterreinen. Aan den anderen kant zal de openbare meening in Groot-Britannië zich ongetwijfeld bij Deterding aansluiten in zijn protest tegen de pogingen van de Standard Oil Cy. van New-York om in Rusland vasten voet te krijgen, hetgeen beschouwd zal worden als een uitdaging aan Engeland op het door dit land beheerschte terrein, een uitdaging, welke van weinig tact zal getuigen na de „edelmoedigheid", welke Groot-Britannië heeft getoond daar aan de Amerikanen toe te staan deel te nemen aan de ontwikkeling van Irak onder een soort van Britsche hegemonie.

Ongetwijfeld zullen echter vele Amerikanen de Standard Oil van New-York zooveel mogelijk steunen, alleen omdat het een Amerikaansche maatschappij is.

Wij kunnen dus een handelsoorlog in de petroleum-industrie verwachten tusschen een krachtige Britsche en een machtige Amerikaansche groep, zegt hij. De mogelijkheid blijft natuurlijk nog bestaan op een vereeniging van de belangen, of een soort van samenwerking tusschen de groote mededingers op petroleumgebied. Indien een dergelijke regeling tot stand zou kunnen worden gebracht, zou het gevaar voor een groot deel geweken zijn.

De petroleumbronnen der wereld moeten geëxploiteerd worden ter voorziening in de wereldbehoefte, doch zonder dat daarbij acht wordt geslagen op politieke belangen of anderszins. Groot-Britannië en Amerika zijn aangewezen om dit te doen, zonder dat er internationale moeilijkheden ontstaan. Indien zij hun overheersching opvatten als een soort trust, welke rechtvaardig en redelijk handelt zowel ten opzichte van de producerende als van de verbruikende landen, of deze groot zijn of klein, krachtig of zwak, dan kunnen moeilijkheden worden vermeden, doch een afwijking van den weg van eerlijkheid en rechtvaardigheid zal met ernstig gevaar gepaard gaan.

Strijd in den Elzas.

In den Elzas blijft het onrustig. Er is daar een anti-Fransche actie, die over een organisatie en een dagblad beschikt, en zich ongetwijfeld het volgend jaar bij de verkiezingen zal doen gelden. Maar in stede dat de Fransche overheden nu met tact en beleid te werk gaan, prikkelen zij, of verschillenden van hen, de bevolking met het nemen van anti-clericale maatregelen. Door die maatregelen verveemden zij van Frankrijk het bij den vrede van 1919 teruggekregen gewest.

Vooral op schoolgebied wordt een hevige strijd gevoerd. De bisschop van Straatsburg, Mgr. Ruch, moest dezer dagen een krachtig protest doen hooren tegen het „verwereldlijken" der scholen en het verdrijven der religieusen. Maar het gemeentebestuur schijnt zich van dit verweer niets aan te trekken en niet te begrijpen, dat het met vuur speelt ten nadeele van den band tusschen den Elzas en Frankrijk. Hoezeer dit het geval is blijkt o. a. uit een correspondentie uit Straatsburg in een liberaal blad als de „N. R. Ct."

„Sinds het begin dezer maand", schrijft de correspondent, „is het katholisme, dat trouw bleef aan de regeering van Parijs, weer in het harnas gejaagd door een van die „gaffes" of blunders, als men wil, welke het optreden van het Fransche gouvernement in de laatste jaren al zoo dikwijls heeft gekenschetst. Een Zuster uit Ribeauville, die onderwijs gaf aan de St. Jansschool te Straatsburg, is bij het begin van den nieuwen cursus van haar post ontheven. Wanneer men de katholieke bevolking opzettelijk onaangenaam had willen zijn, dan zou men geen voortreffelijker middel hebben kunnen kiezen, want bij haar genieten de Zusters van Ribeauville een zeer bizonder aanzien, dat niet voor een gering deel berust op den prachtig-Franschen geest, die ook tijdens de Duitsche overheersching haar onderwijs bleef bezielen. Nu hebben zij haar plicht gedaan", aldus redeneeren de geloovigen, en men schuift ze ter zijde.

Voorloopig is het resultaat van dit incident — ik zou haast zeggen: litterair, wanneer de achtergrond becr geschiedenis eigenlijk niet tragisch begon te worden door de opeenhooping van misverstanden door wederzijdsche onverdraagzaamheid en door de toenemende verbittering der gemoederen, die dit land, dat men zoo vurig eensgezind en gelukkig zou wenschen, verontrust, en de verhouding tot de centrale regeering vertroebelt, tot tevredenheid alleen van hen, die niets liever wenschen."

Het anti-clericalisme sticht nooit anders dan kwaad — dit komt in deze dagen ook in den Elzas maar al te duidelijk aan het licht. En zij, die er zich aan overgeven, schijnen wel bizonder hardleersch te zijn, om niet te begrijpen, waartoe hun daden kunnen voeren."

Een belangwekkend overzicht van den staat van zaken in het in groote meerderheid katholieke gewest geeft de Parijsche briefschrijver van de Brusselsche *Standaard*. Er blijkt uit, dat de toestand nog ernstiger is, dan men reeds meende.

„Wie den Elzas kent — zegt hij — weet, dat in geen landstreek de gehechtheid aan eigen bodem zoo groot is als in dat gebied, de eeuwen door speelbal geweest van de aangrenzende landen. Strekt die vaderlandsliefde zich uit tot het moederland, Frankrijk, dat den Elzas na den wereldoorlog als verloren zoon heeft binnen gehaald? Een bezoek aan dat heroverde gebied heeft ons overtuigd dat, indien nog bij velen die liefde levendig is, de sympathie voor het moederland zich in dalende richting beweegt. Aan wie de schuld? Wij dienen het te erkennen, aan Frankrijk zelf, dat het herwonnen gebied de waardeering onthoudt, waarop het recht heeft.

„Het valt niet te loochenen, de ontevredenheid in den Elzas groeit met den dag. De partij, die de autonomie voorstaat, wordt steeds sterker en vindt voortdurend meer aanhangers. Een groot deel der bevolking zelfs, dat niet volkomen instemt met het onlangs door de *Zukunft* gepubliceerde manifest, waarin eischen worden geformuleerd, die meer aan afscheiding dan aan zelfbestuur doen denken, verheimelijkt niet, dat zijn vertrouwen in Frankrijk ernstig is geschokt. Heel weinig zal er maar noodig zijn de emmer der ontevredenheid te doen overloopen.

„De Fransche Regeering is zich dat gevaar bewust. Maar in plaats van het te bezweren, werpt zij steeds opnieuw koren op den molen der ontevredenheid. De Elzas wenscht zijn tradities en vrijheid te handhaven, zijn katholieke vrijheid in de allereerste plaats. Men weet al te goed waartoe de leekenwetten in Frankrijk hebben geleid, om te dulden, dat de Elzas aan eenzelfde regiem van ongeloof zal worden prijsgegeven.

„Het geduld, op een zware proef gesteld, is thans ten einde. Beloften genoeg zijn gedaan, mooie woorden genoeg zijn gesproken. Daden worden verlangd, die alleen de rust kunnen doen terugkeeren en het autonomie-gevaar afwenden. Zij blijven uit. En dat niet alleen. Men gaat voort de katholieke bevolking door dwangmaatregelen te drijven in de armen van godsdienstige tegenstanders, die om zuiver politieke redenen den „Elzas voor de Elzassers, opeischen."

Wat te Straatsburg, en niet alleen daar, is voorgevallen, heeft velen de zijde der autonomisten doen kiezen, gaat de correspondent voort.

„Men weet wat er gebeurd is. Enkele maanden geleden overleed een der Zusters van de onderwijsgevende congregatie der „Sœurs de Ribeauville." Een plaatsvervangster uit dezelfde congregatie werd aangenomen. Het gemeentebestuur weigerde de benoeming aan te nemen en stelde bij het begin van het nieuwe schooljaar twee leeken-onderwijzeressen, niet katholieken, aan . . . Deze gedraging, geheel in strijd met de herhaalde toezegging van godsdienstvrijheid in den Elzas, nog onlangs bevestigd door den Minister-President Poincaré in een rede te Saint-Amarin, heeft de katholieke bevolking ten zeerste verbolgen. De autonomisten hebben er aanleiding in gevonden hun propaganda sterker door te zetten en de katholieken er op te wijzen, hoe weinig zij te verwachten hebben van het moederland, dat zich niets aan hun rechtmatige eischen laat gelegen liggen. Terecht merkt de *Volksstimme*, gesteund door tal van autonomistische organen, op, dat de waardeering voor de Zusters van Ribeauville zich tot ijdele woorden beperkt en op zonderlinge wijze de diensten worden beloond, door haar aan de nationale zaak bewezen.

„Hoe meer loftuigingen haar ten deel vallen van de vrijmetselaars-regeering te Parijs, te zekerder is het, dat zij binnenkort aan de deur worden gezet. En inderdaad, het lijdt geen twijfel, dat alle geheime krachten worden ingespannen om het godsdienstig onderwijs in den Elzas te ondermijnen. De interconfessioneele school, op zich zelf reeds een inbreuk op de godsdienstvrijheid, is slechts een overgang tot de school zonder God. Nu moge het waar zijn, dat de gebeurtenis te Straatsburg aan het eigen gemeentebestuur is te wijten, dit doet niets af aan de verplichting der Regeering, te waken, dat de plechtig-gedane beloften van godsdienstvrijheid worden gehouden.

„Duizenden katholieken hebben dan ook een heftig protest laten hooren en uitdrukkelijk verklaard, zelf de verdediging van eigen rechten op zich te zullen nemen, indien hun geen voldoening zal worden geschonken.

Naast de sectarische invloeden der Fransche regeering zijn het ook de materieele omstandigheden, die het scheidingsverlangen scherper vormen doen aannemen, gaat de schrijver voort.

„De economische toestand is verre van rooskleurig. De belastingen zijn drukkender dan in Frankrijk. Het Fransche beheer heeft zich onmachtig getoond den Elzas te besturen overeenkomstig de wenschen der bevolking.

De taalkwestie is nog altijd onopgelost en uiterst gewichtig in een landstreek, waar het dialect van Duitschen oorsprong is. Men laat niet straffeloos de Fransche taal op de scholen overheerschen, terwijl in de gezinnen de Elzasser spraak getrouw wordt gebleven.

„Het uitertijk aanzien van steden en dorpen is merkbaar achteruit gegaan sedert in menig opzicht de tucht en de netheid van vroeger hebben ingeboet.

De administratieve machine werkt langzaam. En algemeen was de klacht, dat de Regeering te Parijs niet op de hoogte is van wa in den Elzas omgaat. Wat men verlangt is autonomie in het Fransche kader. Een eigen regeering, een eigen parlement, gelijk men bezat in de latere jaren van het Duitsche bewind, dat men waarlijk niet terug verlangt.

Dit zal het redmiddel zijn om op den duur den Elzas ongestoord deel van Frankrijk te doen uitmaken,

Gaat men voort op den ingeslagen weg, de consignes te volgen, door de Loge gegeven, met de stelselmatige godsdienstonderdrukking en de administratieve verwaarloozing, dan zal men zegt de correspondent, hoe langer hoe meer de bevolking van Frankrijk vervreemden. Een bevolking, die boven alles is gehecht aan vrijheid van geloof en traditie.

Treurige Statistiek.

Een treurige statistiek meldt de Hongaarsche Berichten-dienst over de echtscheidingen en zelfmoorden in dat Donau-land.

Dr. Laky, professor aan de Technische Hoogeschool te Boedapest heeft in een brochure verschillende gegevens gepubliceerd, die kunnen worden beschouwd als de resultaten van een enquête, ingesteld door het Hongaarsch Statistisch Genootschap over de oorzaken van de echtscheidingen en zelfmoorden in de laatste jaren in Hongarije. Als gewichtigste oorzaken worden genoemd: de knak, die het religieuze gevoel door den oorlog heeft gekregen, de buitengewoon moeilijke oeconomische toestanden en de verwoestende uitwerking van algemeenen aard van de vredesverdragen. Met betrekking tot den oeconomischen toestand wordt erop gewezen, dat de loonen en salarissen in de jaren 1920—'23 slechts 25—30 pct. van het vredespeil bereikten. Hierin moet ook de hoofdoorzaak van het toenemen der zelfmoordcijfers worden gezocht. Deze vertoonen de laatste jaren een sterke tendenz tot stijgen. Terwijl er in 1919 slechts 1952 geslaagde zelfmoorden voorkwamen steeg het aantal zelfmoorden in 1921 tot 2088, in 1923 tot 2399 en in 1925 tot 2442. Het is hierbij als voor den oorlog n.l. dat het aantal zelfmoorden in den landbouw het kleinst is, hooger is het onder handelslieden en het hoogste punt bereikt het onder de dienstboden, militairen en officieren. Het geschrift van dr. Laky geeft verschillende middelen in overweging om de twee euvelen te bestrijden; naar de algemeene opvatting zijn dit echter slechts lapmiddelen en zal de tegenwoordige toestand niet aanmerkelijk kunnen verbeteren, zoolang Hongarije in zijn tegenwoordigen toestand van verminking en oeconomischen druk blijft. En — voegen wij erbij — de knak die aan de religie werd toegebracht, is hersteld.

Mgr. Seipel's vruchtbaar Bestuur.

Het is nu alweer een jaar geleden, dat mgr. Seipel opnieuw als Oostenrijksch Bondskanselier het bewind in handen nam. Hoe krachtig zijn optreden is geweest en hoe heilzaam voor het land, wordt ook van de andere dan katholieke zijde erkend. En in bladen van verschillende richting, behalve de socialistische, wordt hulde gebracht aan den kanselier voor hetgeen hij in het afgeloopen jaar wist te bereiken.

„Met nadruk wordt vastgesteld, schrijft men uit Weenen aan de *N. R. Ct.*, dat dr. Seipel in staat is geweest de noodlottige gevolgen van en vooral de politieke beroering over de bankschandalen te beperken. De onderhandelingen met de ambtenaren en het personeel in overheidsdienst werden tot een goed einde gevoerd. Het parlement, dat op een critiek punt was aangeland, waar niemand met zekerheid wist of het zich zou laten vinden voor practischen wetgevenden arbeid, heeft respectabel werk verricht.

De verzekering der werkloozen, de verzekeringen der employé's in staatsdienst, de wijziging van de wet voor de centrale bank, de wet op de organisatie der ziekenfondsen, de wijziging van de invaliditeitswet en de arbeidersverzekering zijn van dezen arbeid het resultaat. Natuurlijk wordt ook geconstateerd hoe het aan het standvastig bestuur van dr. Seipel te danken is, dat de onlusten van den 15den Juli geen grooteren omvang hebben genomen."

In een helder en logisch exposé in den Nationalen Raad heeft dr. Kienbock, de minister van Financiën, de hoofdlijnen van de vroeger vermelde begrooting verklaard en kon daarover voor het eerst met bevrediging getuigen. De redenen, die tot den goeden indruk van dit budget hebben meegewerkt, zijn de stabiliteit van den Oostenrijkschen wisselkoers, het actief van de staatshuishouding en de verbetering van den economischen toestand.

Inderdaad, mgr. Seipel kan over het afgeloopen jaar tevreden zijn. En het land met hem.